

ВІДПОВІДІ
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження та рекомендації проєкту експертного висновку галузевої експертної ради
щодо можливості акредитації освітньої програми
23240 Переклад із португальської та з англійської мов,
рівень вищої освіти Бакалавр, спеціальність 035 Філологія

Висловлюємо щиру вдячність членам галузевої експертної ради за ґрунтовно проведену роботу та надану оцінку відповідності освітньої програми «Переклад із португальської та з англійської мов». Окремо дякуємо за відзначення позитивних практик за критеріями 1, 3, 4, 5, 6, 7 та 9, а також за окреслені недоліки й рекомендації. Надані Вами пропозиції щодо напрямів розвитку та вдосконалення освітньої програми є для нас надзвичайно цінними. Вони уважно опрацьовані проєктною групою, взяті до уваги та будуть ураховані під час подальшої реалізації й оновлення освітньої програми.

Водночас вважаємо за доцільне надати коментарі щодо окремих положень за відповідними критеріями.

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми: Звіт ЕГ: Рівень В. Експертний висновок ГЕР: Рівень Е	
2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів <i>Освітня програма «Переклад з португальської та з англійської мов» загалом має чітко вибудовану та логічно узгоджену структуру; освітні компоненти утворюють цілісну систему, реалізація якої забезпечує досягнення більшості заявлених цілей і програмних результатів навчання. Водночас у ході аналізу виявлено окремі аспекти, що потребують подальшого вдосконалення. В ОП не передбачено окремого освітнього компонента, який би забезпечував опанування державної мови на рівні, необхідному для здійснення професійної діяльності, що не відповідає вимогам статті 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як</i>	Висловлюємо вдячність за детальний аналіз структури та змісту освітньої програми. Разом з тим вважаємо за необхідне надати певні роз'яснення, зокрема щодо вказаного недоліку про забезпечення в ОП ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово та ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними (португальською та англійською) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації. Стосовно зауваження у частині - <i>В освітній програмі не передбачено освітнього компонента, який би забезпечував вивчення державної мови в обсязі, достатньому для провадження професійної діяльності у відповідній галузі, що суперечить вимогам статті 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».</i> маємо необхідність зазначити: 1. ОК 13 Редагування текстів (українська мова)(Частина 1. Стилїстика та редагування текстів (українська мова), Частина 2. Стилїстика перекладного тексту (українська мова) , скерований на вільне спілкування з професійних питань державною мовою, з акцентом на стилїстику та редагування як невіддільні складники професійної комунікації перекладача-практика) становить 4 кредити. 2. Під час проєктування освітньої програми робоча група виходила з того, що згідно з текстом статті 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», на яку посилається Галузева експертна рада, не визначено обсягу годин або

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
державної». Аналіз матриці відповідності свідчить, що жоден із вказаних обов'язкових освітніх компонентів не спрямований на формування україномовної професійної комунікативної компетентності, оскільки вони орієнтовані переважно на опанування іноземних мов або розвиток літературознавчої складової підготовки. Унаслідок цього формування ЗК 3 не забезпечується в повному обсязі, а досягнення ПРН 1 у частині вільного професійного спілкування державною мовою залишається обмеженим. Включення до освітньої програми ОК13 «Редагування текстів (українська мова)» не усуває зазначеної прогалини, оскільки цей компонент має прикладний характер і передбачає наявність сформованих базових знань із практичної стилістики та норм сучасної української літературної мови. Водночас в освітній програмі не визначено пререквізитів до його вивчення, а орієнтація виключно на рівень шкільної підготовки здобувачів є недостатньою для його повноцінного опанування, у зв'язку з чим ОК13 не компенсує відсутності системної україномовної підготовки в межах програми. Крім того, представлена структурно-логічна схема не відображає чітких взаємозв'язків між освітніми компонентами, що ускладнює розуміння внутрішньої логіки побудови освітньої програми та не дає змоги належним чином верифікувати послідовність і системність досягнення програмних результатів навчання.	кредитів, які мають відводитись на вивчення української мови. Тому під час проектування ми враховували досвід аналогічних вітчизняних освітніх програм, зокрема, ОП ХНУ ім. В.Н.Каразіна https://karazin.ua/storage/documents/1570_7O41V8cWBy64u2L9ZOlytTzTP.pdf, ЛНУ імені Івана Франка https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/OPP_bakalavr_ispantsi_2020.pdf, в яких на вивчення української мови у професійному спілкуванні передбачено 3 кредити. Прототипом ОК 13 нашої ОП ще в ОП 2019 року була дисципліна "Сучасна українська мова для перекладачів" в обсязі 3 кредитів, яка по-суті була стислим повторенням шкільної програми. Тому, враховуючи численні зауваження здобувачів освіти із коментарями про те, що у школі уже вивчалася українська мова, було прийнято рішення ввести комплексну дисципліну обсягом 4 кредити, яка буде спрямована на професійну комунікацію перекладачів, а саме – практичну стилістику, яка вивчається у комунікації, та редагування українського тексту як необхідний складник комунікації у професійній діяльності майбутнього перекладача. 3. Окрім цього, під час розробки ОП 2024 року, а також ОП 2025 року, у визначенні обсягу кредитів, спрямованих на забезпечення компетентностей і досягнення програмних результатів, уважно вивчалися оприлюднені висновки ГЕР під час трьох попередніх акредитацій (2023-2025 роки), згідно яких опанування української мови на необхідному рівні сумнівів не викликало. Стосовно зауваження у частині - Аналіз матриці відповідності підтверджує, що жоден із зазначених обов'язкових компонентів програми не спрямований на формування україномовної професійної комунікативної компетентності: наявні освітні компоненти орієнтовані або на опанування іноземних мов, або на розвиток літературознавчої складової підготовки. Як наслідок, не відбувається якісне формування ЗК 3 і ПРН1 в частині «Вільно спілкуватися з професійних питань державною...»). – маємо необхідність зазначити:
Рекомендації: - Рекомендуємо під час наступного перегляду ОП забезпечити виконання статті 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», що відповідно сприятиме формуванню ЗК 3 і формуванню ПРН 1 в частині україномовного професійного спілкування. - Рекомендуємо під час наступного перегляду ОП передбачити в НП ОК, який виступатиме пререквізитом до ОК Редагування текстів (українська мова).	1. ОК 13 Редагування текстів (українська мова): (Частина 1. Стилiстика та редагування текстiв (українська мова), Частина 2. Стилiстика перекладного тексту (українська мова), - безпосередньо спрямований на формування україномовної професійної комунікативної компетентності з акцентом на опанування стилістичної норми: практичну стилістику та редагування як невід'ємні складники професійної комунікації перекладача-практика. 2. Оскільки кожен освітній компонент спрямований на формування кількох компетентностей та досягнення кількох ПРН, так само, як і окремі ЗК, ФК і ПРН досягаються у межах кількох ОК, в ОП не може бути однієї дисципліни, спрямованої виключно на один результат навчання чи одну компетентність, тому вивчення української

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
- Рекомендуємо під час наступного перегляду ОП відобразити у структурно-логічній схемі чіткі взаємозв'язки між ОК, що дасть розуміння внутрішньої логіки побудови освітньої програми та уможливить верифікацію того, наскільки послідовно і системно забезпечується досягнення програмних результатів навчання.	мови, її норм й практичне застосування у комунікативному аспекті, відповідно до матриці 4 забезпечують компетентності: ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; а також фахові компетентності: ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні; ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними (португальською та англійською) мовами. ФК 14. Здатність враховувати міжмовні розбіжності на рівні системи, норми та узусу, долати явища інтерференції в процесі перекладу та на етапі саморедагування; ФК 15. Здатність створювати повні й адекватні письмові та усні переклади текстів різних жанрів та стилів з португальської та англійської мов українською та навпаки, що характерно для філологічних ОП. Безпосередньо ЗК 3 реалізовується в ОК 1, ОК 4, ОК 9, ОК 13, ОК 14, ОК 15, ОК 16, ОК 23 й ОК 25, а ПРН 1 досягається, відповідно до матриці 5, в ОК 2, ОК 3, ОК 4, ОК 8, ОК 16, ОК 23 й ОК 25. Зважаючи на те, що ЗКЗ корелює не тільки із ПРН 1, а й з іншими ПРН, спрямованими на досягнення комунікативної компетентності з української мови, відсутня кореляція між ЗК 3 і ПРН 1 у деяких ОК, зокрема і ОК 13 Редагування текстів (українська мова), натомість ЗК 3 корелює в ОК 13 із іншими ПРН з української мови, зокрема: ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними (португальською та англійською) мовами. ПРН 26. Здійснювати стилістичне редагування українськомовних текстів, що по-суті конкретизують зміст ПРН 1 у проєкції на цю ОП. Безумовно, Відсутність ПРН 1 у матриці 5 у кореляції до ОК 13 є недоліком, який ми зобов'язуємось виправити в обов'язковому порядку. Поза тим, структурно-системні аспекти й норми української мови студенти глибоко досліджують і розкривають під час написання курсової роботи (ОК 24), до чого готують дисципліни з порівняльних студії (ОК 6.01 “Порівняльна лексикологія португальської та української мов”, ОК 6.02 “Порівняльна граматики португальської та української мов”). Таким чином, на формування компетентностей з української мови у цілому спрямовано 11 дисциплін. У практичному плані найтриваліше опанування стилістичної норми мови разом з усіма іншими невід'ємними нормативними аспектами відбувається під час навчання за ОК 4 (Практика перекладу). У робочих програмах ОК 4 у критеріях оцінювання одним з основних аспектів є дотримання норми цільової мови, насамперед української, а також забезпечення стилістичної адекватності тексту перекладу. Акцент на вивчення норми української мови зроблено й у зазначених компетентностях, результатах навчання, у тематичному наповненні дисципліни. Ось деякі з них: <i>Норми цільової мови у перекладі. Правопис слів іношомовного походження. Відмінювання власних назв іношомовного</i>

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
	<i>походження (зокрема, португаломовних); транскрипція географічних назв. Відмінювання числівників. Специфіка довідкових джерел для розв'язання сумнівів норми цільової мови перекладу.</i> Істотна частина практики письмового та усного перекладу присвячена власне належному формулюванню тексту саме українською мовою вже на етапі відтворення змісту оригіналу, зокрема, це висвітлено в таких темах: <i>Одномовні тлумачні загальнолексичні словники та двомовні словники у парі мов португальська/українська (друковані і доступні онлайн) як інструмент в роботі перекладача. Використання простих корпусних запитів для розв'язання труднощів перекладу. Вправи на редагування перекладу. Використання одномовних текстових корпусів для пошуку й перевірки перекладацького відповідника.</i> Аналогічно дотриманню норми приділяється пильна увага й в ОК 4.02 (Практика перекладу (англійська мова). Додатковими ОК, які посилюють досягнення ПРН 1, є ОК 14 «Сучасна українська література», ОК 15 «Зарубіжна література», ОК 16 «Українська та зарубіжна культура». Українську мову в комунікативному аспекті активно практикують під час написання творів, есе, проєктів за ОК 14, ОК 15, ОК 16. Підкреслюємо, що порівняно з багатьма аналогічними освітніми програмами, ОП “Переклад із португальської та з англійської мов” у розрізі вивчення української мови вигідно відрізняється окремим вивченням сучасної української літератури. В РПНД ОК 14, зокрема, передбачено знайомство з творами таких авторів: творів Юрія Андруховича, Оксани Забужко, Галини Пагутяк, Сергія Жадана, Юрія Винничука, окремо робиться акцент на використання зображувально-виражальних засобів цих письменників. Мало яка практика української мови може бути кращою за читання, обговорення на семінарах й написання творів на основі текстів сучасних авторів. Надзвичайно вагому роль у розвитку комунікативних компетентностей українською мовою відіграє кваліфікаційна робота бакалавра (ОК 25). Написання і захист бакалаврської роботи передбачено далеко не в усіх бакалаврських ОП університетів України, однак у КНУТШ Кваліфікаційна робота бакалавра залишається незмінним академічним атрибутом формування освіченого громадянина України. На цій ОП бакалаврська робота передбачає висвітлення перекладознавчої проблеми, яка стосується одночасно двох мов: іноземної мови – португальської й рідної – української. При цьому компетентності українською мовою розвиваються не лише під час написання й формулювання академічного тексту українською мовою, захисту роботи українською мовою, а й шляхом глибокого вивчення обраного об'єкта дослідження в двомовній перспективі, опрацювання емпіричного матеріалу.

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
	Стосовно зауваження у частині - <i>Включення до освітньої програми ОК13 Редагування текстів (українська мова) не усуває зазначеної прогалини. Редагування текстів є практичною дисципліною, опанування якої передбачає наявність сформованих попередніх знань із практичної стилістики та норм сучасної української літературної мови. –маємо необхідність зауважити:</i> 1. Комплексна дисципліна ОК 13 Редагування текстів (українська мова) складається із двох частин (Частина 1. Стилiстика та редагування текстiв (українська мова), Частина 2. Стилiстика перекладного тексту (українська мова)), які формують знання із практичної стилістики, що безпосередньо розглядає норми української мови з диференціацією на функційні стилі і проєкцією на редагування українськомовного тексту у межах цих стилів, а також демонструє синтез практичної стилістики із редагуванням в письмовій комунікації як вміння обирати найефективніші мовні засоби для досягнення мети спілкування. В ОК 13 на практиці опрацьовується науковий, офіційно-діловий, художній, медійний стилі, що не викликає сумніву комунікативно-практичної спрямованості дисципліни. Майбутні філологи, безумовно, потребують глибокого опанування поняття мовної норми. Це забезпечується на більшості філологічних предметів, починаючи з ОК 1 “Вступ до спеціальності”, поглиблюється на багатосеместровій дисципліні ОК 4 (“Практика письмового та усного перекладу), в ОК 6 (“Порівняльні студії), ОК 24 (Курсова робота), ОК 25 (“Кваліфікаційна робота бакалавра”). Стосовно зауваження у частині - <i>Проте в освітній програмі не визначено жодних пререквізитів до цього компонента, а покладання виключно на базу шкільної підготовки здобувачів є недостатнім для його повноцінного засвоєння. Таким чином, ОК13 у наявному вигляді не здатний компенсувати відсутність системної україномовної підготовки на рівні освітньої програми. –маємо необхідність зауважити:</i> Під час проектування освітньої програми робоча група виходила з того, що згідно з п. 3 статті 10 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» атестат про середню освіту свідчить про успішне опанування української мови й є достатньою підставою для визнання рівня володіння державною мовою. Ми свідомі, що Редагування текстів є практичною дисципліною, опанування якої передбачає наявність сформованих попередніх знань із практичної стилістики та норм сучасної української літературної мови. Норму української мови (орфографію, пунктуацію, морфологію і синтаксис, лексичний і фразеологічний рівень) студенти не можуть не опанувати під час середньої освіти, оскільки усі зазначені рівні норми мови перевіряються під час НМТ, а до 2026 - і в ДПА. Засвоєння української мови у школі вже є достатньою

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
	підставою для успішного формування компетентностей із комунікативної стилістики. Розширення й збагачення під час університетської освіти потребує саме практичний стилістичний аспект. Тому ОК 13 не вимагає окремого пререквізиту серед інших ОК, а його вивчення паралельно з ОК 4 спонукає до усвідомлення важливості дотримання вимог нормативності, узуальності і норм функційних стилів, адже, наголошуємо, що ця дисципліни складається із 2-х частин (Частина 1. Стилїстика та редагування текстів (українська мова), Частина 2. Стилїстика перекладного тексту (українська мова), які саме і спрямовані на вивчення практичної стилїстики. Проектна група ОП дякує ГЕР за те, що звернули увагу на цей аспект, і доводить до відома шановних членів ГЕР, що з метою чіткішого акцентування на аспектах вивчення української мови, були внесені зміни до нової ОП за шифром В11 у березні 2025 року: було введено ОК 17 «Українська мова та основи редагування: Частина 1. Стилїстика та культура українського мовлення. Частина 2. Редагування перекладених текстів (українська мова)» обсягом 4 кредити. https://drive.google.com/file/d/10cv9K_3273vPOQOuYXyrwvsuSYKrDvU/view «Частина 1. Стилїстика та культура українського мовлення» читатиметься вже з вересня 2026 року. Стосовно зауваження у частині -По-друге, представлена в ОП структурно-логічна схема не відображає чіткий взаємозв'язок між ОК, що ускладнює розуміння внутрішньої логіки побудови освітньої програми та унеможливорює верифікацію того, наскільки послідовно і системно забезпечується досягнення програмних результатів навчання, - дозвольте надати пояснення: Під час розробки нової ОП робоча група також неодноразово зверталась до питання структурно-логічної схеми. Ми погоджуємось, що студентам важливо бачити послідовність вивчення дисциплін. Однак у структурно-логічній схемі, де наявні як односеместрові, так і багатосеместрові, комплексні дисципліни, унаочнення однозначної послідовності постає проблематичним. У структурно-логічній схемі ОП зв'язки між навчальними дисциплінами мають комплексний характер, і пов'язані між собою не лише хронологічною послідовністю (відображення якої ускладнюються через багатокредитні багатосеместрові дисципліни), а й предметним наповненням (візуалізація яких ускладнена багатоплановими відношеннями “багато-до-багатьох”), типом дисциплін (обов'язкові / вибіркові). Ми вивчали досвід інших ОП в укладанні більш деталізованих схем, і помітили, що у двовимірній візуалізації таких детальних зв'язків безумовно частина з них губиться, а ті, які вказані, для належного сприйняття потребують суттєвих інтелектуальних та зорових зусиль пересічного читача, в той час як фахівцям усі можливі зв'язки зрозумілі з

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
	навчального плану та матриць відповідностей. У той самий час студентам доступна послідовність вивчення усіх дисциплін у внутрішній системі менеджменту адміністративного процесу “Тритон”. Формування кожної компетентності може втілюватися у різні схеми, що унеможливорює одночасну візуалізацію усіх можливих послідовностей на статичному зображенні. Що стосується формування компетентностей, спрямованих на володіння державною мовою (ЗК 3, ФК 8, ФК 9, ФК 10, ФК 11, ФК 12) маємо відзначити, що опанування української мови відбувається безперервно протягом усієї освітньої траскторії здобувачів і забезпечується в таких ОК: Семестр 1: ОК 1.01. “Вступ до мовознавства” (глибоке опанування понять системи і норми); Семестр 2. ОК 1.02. “Вступ до перекладознавства” - опанування азів теорії перекладу, у курсі передбачено сім семінарів, на яких студенти виступають, задають питання, обговорюють проблеми теорії і практики перекладу, що є стрижневою для них професійною темою. Переважна більшість джерел - монографії, довідники, дисертації, наукові статті, написані досвідченими перекладачами практиками, відомими перекладознавцями (див. методичні рекомендації) https://drive.google.com/file/d/1PrhJpmqCaMsXPVRE3jUG-S4ZTmy1BBuD/view. Після опанування цієї дисципліни студенти готові свідомо й ефективно опановувати ОК 13. “Стилістика і редагування текстів”, ОК 4 “Практика перекладу”. ОК 16 “Українська та зарубіжна культура”: питання культури українською мовою студенти висвітлюють як на семінарах усно, так і письмово у творчій роботі. ОК 19 “Сучасна українська література”, що передбачає як знайомство з художніми творами сучасних письменників України, так і написання творчих робіт, тобто активну практику української мови. Семестр 3. Ок 13.01. “Стилістика перекладного тексту (українська мова)”. Ок 4 “Практика перекладу” (до сьомого семестру); на всіх практичних заняттях з практики перекладу відбувається активна практика української мови у процесі виконання основного виду професійної діяльності - перекладу; ця діяльність завжди супроводжується докладним аналізом відповідей (усних, письмових), поясненням і обговоренням методів, джерел розв’язання сумнівів. Семестр 4. ОК 15 “Література португаломовних країн”: з більшістю творів португаломовних країн студенти знайомляться за допомогою майстрів українського художнього перекладу; українська мова активно практикується під час написання есе,

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
	виконання проєкту. Вивчається ОК 13.02. Стилїстика та редагування тексту: дисциплїна, безпосередньо спрямована на розвиток комунїкативної компетентностї з української мови. Семестр 5. ОК 6.01. Порївняльнї студїї. Частина 1. Порївняльна лексикологїя португальської та української мов”. Студенти опановують систему й норму української мови у порївняннї з португальською. Семестр 6. ОК 6.02. Порївняльнї студїї. Частина 1. Порївняльна граматика португальської та української мов”. Студенти опановують систему й норму української мови у порївняннї з португальською , а також готують курсову роботу з порївняльних студїй (письмово), яку захищають усно, що є дуже вагомим чинником розвитку усного та письмового мовлення студентів з професїйних фїлологїчних тем українською мовою, безпосередньо пов’язаних з перекладацькою дїяльнїстю, а також з дослїдницькою дїяльнїстю. ОК 11. “Термїнознавство (португальська мова”); окрім португаломовних темрїносистем, студенти активно знайомляться й з українськими першоджерелами, проблематикою неологїзмів, їншомовних запозичень в українській мовї у рїзних галузях науки й технїки. Семестр 7. Завершується їспитом вивчення ОК 4: на їспитї студенти виконують як усний та письмовий переклад їз португальської мови українською з обов’язковою вимогою дотримання норм цїльової мови, забезпечення вїдповїдностї стилю тексту цїльової мови. Семестр 8. ОК 25 “Квалїфїкацїйна бакалаврська робота”, пїд час пїдготовки ї захисту якої студенти активно спїлкуються українською мовою з проблематики перекладознавства. <i>Таким чином, компетентностї з володїння державною мовою у розрїзї спїлкування з професїйних тем, забезпечується безперервно протягом усїх семестрїв.</i> Ми щиро дякуємо шановним членам ГЕР за рекомендацїї до критерїю 2., ї хочемо зазначити, що вони є слухними ї суголосними їз думкою робочої групи ОП та системою забезпечення якостї освїти унїверситету, тому що у новїй ОП за шифром B11 https://drive.google.com/file/d/10cv9K_3273vPOQOuYXyrwvsvuSYKrDvU/view удосконалено змїст ї концепцїю викладання української мови: новий ОК 17«Українська мова та основи редагування: Частина 1. Стилїстика та культура українського мовлення. Частина 2. Редагування перекладених текстів (українська мова)», - обсягом 4 кредити, забезпечує формування ЗК 3 та ПРН 1 у частинї україномовного професїйного спїлкування, а також ця компетентнїсть та результат навчання посилюються через збїльшення змїстового наповнення їнших дисциплїн, спрямованих на стилїстику та культуру мовлення. Крім того, введення Ч.1 Стилїстика та культура українського мовлення акцентує на пререквїзитах до вивчення

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТІШ
	редагування перекладних текстів. У новій ОП також доопрацьовано структурно-логічну схему з урахуванням необхідності більш чіткого відображення взаємозв'язків між ОК, водночас із збереженням її зрозумілості та читабельності з огляду на складну багатокомпонентну структуру ОП. Таким чином, зроблені рекомендації уже реалізовані у межах нашої освітньої програми. <i>Підсумовуючи наведені коментарі, вважаємо, що обсяг та зміст ОК, спрямованих на забезпечення комунікативної компетентності з української мови, є достатніми для формування ЗК 3 та досягнення ПРН 1. Тому немає підстав для зниження оцінки за критерієм 2 до рівня "Е".</i> <i>Зважаючи на викладені пояснення, просимо шановних членів ГЕР переглянути оцінку за критерієм 2 й розглянути підтвердження оцінки ЕГ на рівні "В".</i>
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання: Звіт ЕГ: Рівень В. Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
Рекомендації: Рекомендуємо упродовж реалізації ОП запровадити ефективні механізми інформування здобувачів щодо порядку визнання результатів навчання, отриманих у межах неформальної та інформальної освіти.	Дякуємо за ретельний підхід до оцінки доступності й підходів до визнання результатів навчання на ОП. Врахуємо рекомендацію масштабнішого інформування здобувачів про можливості зарахування результатів неформальної освіти.
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою: Звіт ЕГ: Рівень В. Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми <i>У межах освітньої програми «Переклад з португальської та з англійської мов» передбачено інтеграцію дослідницької складової в освітній процес. За результатами аналізу висновків експертної групи та наданих закладом відповідей встановлено, що здобувачі долучаються до наукової діяльності, беруть участь у фахових заходах і виконують дослідницькі роботи. Водночас така активність має вибіркового характеру і охоплює обмежене коло студентів.</i> Рекомендації: Рекомендуємо до початку наступного навчального року	Дякуємо за ґрунтовний зворотний зв'язок й аналіз рівня викладання й навчання за освітньою програмою. Ми згодні, що наукова діяльність студентів може бути посилена, тому працюємо над її активізацією. Водночас хотілося б зазначити, що ті студенти, які після випуску обирають навчання в магістратурі, показують високу наукову активність: більшість з них беруть участь у наукових конференціях, публікують наукові тези.

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
(2026–2027) розробити дієві методи стимулювання/заохочення участі більшої кількості здобувачів у наукових заходах/проєктах, написання тез, статей тощо.	
Критерій 6. Людські ресурси: Звіт ЕГ: Рівень В. Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
6.1 Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством <i>Академічна та професійна кваліфікація переважної кількості викладачів, задіяних у реалізації ОП «Переклад з португальської та з англійської мов», забезпечує досягнення цілей і програмних результатів навчання, визначених в освітній програмі. Разом із тим, кілька викладачів (Козяр Д.), не враховуючи залучених професіоналів-практиків, мають низьку публікаційну активність.</i> Рекомендації: Рекомендуємо до початку наступного навчального року (2026-2027) активізувати публікаційну активність окремих НПП задля досягнення відповідності Ліцензійним вимогам.	Дякуємо за детальний аналіз, зауваження та за надані рекомендації. Врахуємо рекомендації. Надалі працюватимемо над підвищенням публікаційної активності викладачів: плануємо активізувати публікаційну активність у фахових виданнях і їхню участь у наукових заходах, а також посилити підтримку розвитку їхньої дослідницької діяльності. У цьому напрямі активізуємо роботу з метою забезпечення повної відповідності Ліцензійним вимогам до початку 2026–2027 навчального року.
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси: Звіт ЕГ: Рівень В. Експертний висновок ГЕР: Рівень В	
Рекомендації: Рекомендуємо до наступного навчального року (2026-2027) оптимізувати інтерфейс сайту ННІФ та інституційного репозитарію, забезпечивши можливість користування цими ресурсами здобувачами з вадами зору.	Дякуємо за детальний аналіз і надані висновки. Дякуємо за рекомендації. Врахуємо можливість покращення навігаційної схеми на сайті програми, зокрема для здобувачів із вадами зору.
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми: Звіт ЕГ: Рівень В. Експертний висновок ГЕР: Рівень Е	
8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше) <i>У межах освітньої програми здійснюється відстеження</i>	Дякуємо за аналіз і надані висновки. 8.4 Регулярність співпраці з роботодавцями справді має потенціал для подальшого

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
та використання інформації про професійні траєкторії випускників, які успішно реалізуються у фаховій сфері відповідно до набутого набору компетентностей і долучаються до освітнього процесу як практики. Взаємодія з випускниками підтримується через асоціацію випускників і професійні спільноти, що забезпечує регулярний зворотний зв'язок. Разом із тим актуальним є подальше впорядкування цієї діяльності шляхом створення єдиної бази випускників і запровадження системного підходу до моніторингу їх кар'єрного розвитку. 8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін У закладі вищої освіти функціонує налагоджена система внутрішнього забезпечення якості, що передбачає систематичне відстеження стану освітньої програми шляхом проведення щосеместрових і щорічних опитувань здобувачів, анкетування науково-педагогічних працівників, а також досліджень, що здійснюються службою UNIDOS. Результати такого моніторингу регулярно аналізуються на засіданнях кафедри та використовуються як підґрунтя для оновлення освітньої програми, коригування змісту робочих програм дисциплін і планування навчального навантаження. Разом із тим, виявлені суттєві недоліки в контексті підкритерію 2.2: ОП містить системну прогалину у забезпеченні україномовної професійної підготовки: відсутнє якісне формування комунікативної компетентності безпосередньо державної мови, що суперечить вимогам чинного законодавства та унеможливорює повноцінне досягнення ЗКЗ і ПРН1. Наявний ОК13 («Редагування текстів») не усуває цієї прогалини, оскільки є практичною дисципліною без визначених пререквізитів і не здатний замінити системний курс із професійної україномовної комунікації. Додатково, структурно-логічна схема програми не відображає чітких взаємозв'язків між	посилення. Водночас варто зазначити, що після попередньої акредитації відбулося розширення взаємодії з представниками професійного середовища, зокрема перекладачами міжнародних інституцій і фахівцями ринку перекладу, які долучалися до обговорення освітньої програми. Комунікація з потенційними роботодавцями здійснюється на постійній основі протягом року, зокрема щодо організації виробничої перекладацької практики. Водночас у відкритому доступі зазвичай висвітлюються лише окремі результати такої співпраці, що може створювати враження її фрагментарності. У 2025 році до надання відгуків на оновлену освітню програму було залучено представників професійного середовища та ринку перекладу. Надалі планується більш системне й регулярне залучення роботодавців до перегляду та реалізації освітньої програми. Формування бази випускників здійснюється поступово — як на рівні асоціації випускників, так і в межах освітньої програми. Після завершення навчання випускникам пропонується долучатися до подальшого моніторингу програми, підтримувати контакт і надавати інформацію про свій професійний розвиток. Водночас частина випускників не погоджується на поширення персональних даних, тому відповідна інформація зберігається у внутрішньому форматі. Надалі плануємо посилити цю роботу шляхом створення єдиної бази випускників і запровадження більш системного підходу до моніторингу їх кар'єрного розвитку. Щодо недоліку, зазначеного у п. 8.5, варто наголосити, що в освітній програмі значна і особлива увага приділяється україномовній фаховій підготовці (докладніше - у відповіді за Критерієм 2), оскільки програма спрямована на підготовку фахівця, який перекладатиме насамперед на українську мову. Ми свідомі того, що ця складова є надважливою і реалізується протягом усього навчання. З огляду на це, робоча група разом із Науково-методичною комісією ННІ філології та відділом забезпечення якості освіти на чолі із Щеглюк Д.В., спільним консенсусним рішенням удосконалила структуру та зміст освітніх компонентів, спрямованих на формування ЗКЗ та фахових компетентностей з української мови, зокрема у новій ОП за шифром В 11 https://drive.google.com/file/d/10cv9K_3273vPOQOuYXyrwvsvuSYKrDvU/view ОК 13 «Редагування текстів» трансформовано в ОК 17 «Українська мова та основи редагування», що підсилює акцент на нормативному аспекті культури мовлення та визначає послідовність

Аналіз ГЕР:	Відповідь КНУТШ
<i>освітніми компонентами, що ускладнює розуміння внутрішньої логіки програми та перевірку системності досягнення програмних результатів навчання.</i> Рекомендації: - Рекомендуємо до початку нового навчального року (2026–2027) Відділу забезпечення якості освіти проконтролювати усунення недоліків, виявлених за Критерієм 2. - Рекомендуємо до кінця 2026 р. сформувати та запустити консолідовану базу випускників ОП та запровадити щорічне опитування щодо їх кар'єрного розвитку. - Рекомендуємо до початку нового навчального року (2026–2027) розробити та затвердити модель системної взаємодії з роботодавцями, що передбачає їх регулярну участь у перегляді ОП та документування результатів такої участі.	вивчення практичної комунікативної стилістики і редагування українськомовних перекладних текстів: Частина 1. Стилiстика та культура українського мовлення, Частина 2. Редагування перекладених текстiв (українська мова). Крім того, розширено обсяг та зміст ОК 14 «Порівняльні студії», до якого додано порівняльну граматику, порівняльну лексикологію, порівняльне термінознавство (португальська та українська мови), та порівняльну стилістику (португальська та українська мови), тобто передбачено опанування української мови за кожним мовленнєвим аспектом у комунікативній компетентності майбутнього перекладача. Відповідно, збільшено обсяг ОК 14 — з 4 до 8 кредитів ЄКТС. Таким чином, система внутрішнього забезпечення якості освіти на підставі системного моніторингу змісту та структури освітніх програм, на підставі увідповіднення змісту ОП до вимог ДКХП з метою присвоєння професійної кваліфікації Перекладач за освітньою програмою, вчасно звернула увагу на необхідність коригування змісту програми щодо формування україномовної комунікативної компетентності перекладача і посилення її в новій освітній програмі. Дякуємо за рекомендації у розрізі критерію 8, однак маємо зауважити, що недоліки, зазначені у пункті 2, суттєво враховані в описі нової ОП, що засвідчує задовільну роботу системи забезпечення якості освіти. Щодо формування бази випускників, хочемо зазначити, що поступове формування консолідованої бази випускників (https://philology.knu.ua/vypusknukam/) здійснюється як Асоціацією випускників ННІФ, так і викладачами ОП. Після завершення навчання випускникам пропонується долучатися до моніторингу програми та залишати контакти для подальшого зворотного зв'язку щодо кар'єрної траєкторії. Оскільки не всі випускники погоджуються на поширення своїх даних, база ведеться у закритому форматі. Ми готові сприяти її подальшій консолідації та більш системній взаємодії з випускниками настільки, наскільки це є можливим і прийнятним для них. Стосовно рекомендації про залучення роботодавців, інформуємо, що роботодавці вже активно залучаються до моніторингу освітньої програми, і ми надалі сприятимемо розширенню цієї співпраці та більш системному й формалізованому залученню їх до освітнього процесу, з урахуванням їхніх можливостей і робочих графіків З огляду на надані коментарі з Критерієм 2 та Критерієм 8, вважаємо, що для зниження оцінки за критерієм 8 до рівнем Е підстав немає, і просимо шановних членів ГЕР переглянути цю оцінку і розглянути можливість встановлення відповідності за даним критерієм рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Код	Суттєвий недолік	Виявлено ГЕР	
2.1.1	Обсяг освітньої програми або її окремих складових НЕ відповідає вимогам законодавства для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності). Можливі порушення: - обсяг освітньої програми (у кредитах ЄКТС) не відповідає вимогам стандарту вищої освіти (за відсутності стандарту вищої освіти – пп.3-6 Закону України «Про вищу освіту»); - практика відсутня АБО обсяг кредитів ЄКТС, призначених для практики, не відповідає вимогам стандарту вищої освіти; - обсяг освітньої програми (у кредитах ЄКТС), який спрямований на забезпечення компетентностей, визначених стандартом вищої освіти, не відповідає вимогам стандарту вищої освіти.	ні	
2.2.1	Структура і зміст освітньої програми НЕ забезпечують необхідні попередні знання або навички для проходження практики.	ні	
2.2.2	Структура і зміст освітньої програми НЕ забезпечують необхідні попередні знання або навички для засвоєння хоча б однієї навчальної дисципліни.		
2.2.3	Є хоча б один програмний результат навчання (ПРН), який не можна досягти. Можливі проблеми із структурою і змістом освітньої програми, які спричинили недолік: 1) необхідні для досягнення ПРН результати навчання неможливо здобути в межах освітніх компонентів освітньої програми: - жодна з програм навчальних дисциплін, практик та інших освітніх компонентів не містить таких результатів навчання; - результати навчання заявлено у програмах навчальних дисциплін (практик або інших освітніх компонентів), але через невідповідність змісту (переліку тем, завдань, рівня, глибини) досягнення цих результатів є неможливим; 2) необхідні для досягнення ПРН результати навчання здобуваються лише в межах вибіркового освітніх компонентів, і студент, обираючи інші освітні компоненти (зокрема, з інших рівнів вищої освіти) або перезараховуючи результати навчання з інших ЗВО, може не здобути цих результатів навчання.	так	Докладне обґрунтування забезпечення ПРН 1 надано у коментарях до Аналізу ГЕР за критеріями 2 і 8. З урахуванням наданих пояснень не вважаємо недолік суттєвим; більш прозора назва дисциплін, що забезпечують досягнення ПРН 1 надано

			в ОП 2025 року; втім, формальна назва одного предмета ніяк не шкодила здобуванню ПРН 1 у цілому, який забезпечувався в ОП 2024 року у семи різних ОК.
2.2.4	Є хоча б одна компетентність, визначена освітньою програмою, яка не формується.	так	Докладне обґрунтування забезпечення ЗК 3 надано у коментарях до Аналізу ГЕР за критеріями 2 і 8. З урахуванням наданих пояснень не вважаємо недолік суттєвим; більш прозора назва дисциплін, що забезпечують опанування ЗК 3 надано в ОП 2025 року. При цьому, формальна назва одного предмета ніяк не шкодила опрацюванню ЗК 3, яка забезпечувалася в ОП 2024 року у дев'яти різних ОК.

2.3.1	Зміст освітньої програми не відповідає вимогам до предметної області (щодо об'єктів вивчення та/або діяльності, АБО цілей навчання, АБО теоретичного змісту предметної області, АБО методів, методик, технологій, АБО інструментів, обладнання).	ні	
2.3.2	Тематика, об'єкт, предмет та завдання у хоча б одній кваліфікаційній роботі не відповідають предметній області спеціальності.	ні	
2.4.1	Псевдовибірковість. Можливі прояви: 1) наявність навчальної дисципліни, яку ЗВО визначає як дисципліну для вибору, але яка не є такою, наприклад: - пропонуються дисципліни, аналогічні за змістом; - дисципліни, які містяться у переліку як альтернативні, не можуть бути обрані через їхній обсяг (у кредитах ЄКТС) або пререквізити; 2) наявність у вибіркових навчальних дисциплінах однакового навчального матеріалу, який буде вивчатися здобувачем освіти за будь-якої індивідуальної освітньої траєкторії незалежно від його вибору і таким чином стає обов'язковим для вивчення.	ні	
2.4.2	Процедура вибору освітніх компонентів не визначена АБО містить суперечності, які унеможливають реалізацію права здобувача освіти на вибір освітніх компонентів або не гарантує йому це право АБО не забезпечує здобувачу освіти право вибирати освітні компоненти, що пропонуються для інших освітніх програм і рівнів вищої освіти, відповідно до положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти.	ні	
2.4.3	Встановлено хоча б одне із наступних порушень реалізації процедури вибору освітніх компонентів, що призвело до позбавлення здобувачів освіти права на вибір: - відсутність інформування про процедуру вибору освітніх компонентів, зокрема про встановлені обґрунтовані організаційні обмеження (такі як кількість здобувачів освіти у групі тощо); - відсутність інформування про освітні компоненти, які пропонуються для вибору, АБО форма, обсяг інформації про освітні компоненти та їх зміст не дає здобувачам освіти можливості зробити усвідомлений вибір; - встановлено факт негативного впливу (тиску) на здобувачів освіти у процесі вибору освітніх компонентів, який позбавив їх права на самостійний вибір (нав'язування вибору, застосування санкцій тощо).	не застосовується	
2.5.1	Зміст практики не забезпечує здобувачів освіти необхідними для спеціальності знаннями і навичками.	ні	

2.5.2	Правила і процедури організації та проведення практики не забезпечують досягнення результатів навчання АБО правил і процедур не дотримуються. Можливі прояви порушення: - правила і процедури організації та проведення практики не визначено; - обрані бази практики не можуть забезпечити досягнення мети і виконання завдань практики (відсутнє необхідне обладнання, ресурси або умови для проведення практики); - керівники від баз практик не забезпечують супровід здобувачів освіти; - кваліфікація керівників від баз практик не відповідає визначеним ЗВО вимогам АБО вимоги ЗВО не визначено.	ні	
2.7.1	Обсяг кредитів ЄКТС, який відводиться освітньою програмою та навчальним планом на вибір освітніх компонентів здобувачами освіти, менший за 25% обсягу освітньої програми (10% - для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання).	ні	
	За Критерієм 2 було виявлено суттєві недоліки, які не включено до Переліку		

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Код	Суттєвий недолік	Виявлено ГЕР	
8.1.1	Процедури розроблення, затвердження, моніторингу або періодичного перегляду ОП не визначені АБО їх не дотримуються.	ні	
8.2.1	Пропозиції здобувачів освіти або органу студентського самоврядування щодо освітньої програми та/або освітнього процесу відхиляються без належного обґрунтування або розглядаються з порушенням порядку і термінів, визначених закладом вищої освіти.	ні	

8.2.2	Опитування з питань забезпечення якості освіти серед здобувачів освіти НЕ проводяться АБО проводяться, але отримана інформація не аналізується та не використовується.	ні	
8.3.1	Пропозиції представників роботодавців щодо освітньої програми та/або освітнього процесу відхиляються без належного обґрунтування або розглядаються з порушенням порядку і термінів, визначених закладом вищої освіти.	ні	
8.5.1	Система внутрішнього забезпечення якості освіти не виявляє або не усуває виявлені недоліки в освітній програмі або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.	так	Вочевидь, оцінка щодо недостатності забезпечення ЗК 3 і ПРН 1 сталася внаслідок певних непорозумінь, для усунення яких були надані пояснення за критеріями 2 і 8. Враховуючи зазначені у звіті ГЕР зауваження й надані до них коментарі, зокрема, за критеріями 2 і 8, вважаємо, що немає підстав стверджувати, що система внутрішнього забезпечення якості освіти не виявляє й не усуває виявлені недоліки.
8.6.1	ЗВО НЕ аналізує результати зовнішнього забезпечення якості (попередніх акредитацій освітніх програм) за галуззю знань у закладі вищої освіти АБО не враховує їх і не надає цьому обґрунтованих пояснень.	ні	
	За Критерієм 8 було виявлено суттєві недоліки, які не включено до Переліку		